



Historielagets kalender 2023

Kjente navn i Oppegård



Pris kr 130,-

Kjente navn i Oppegård

Dette er tema for årets kalenderutgave. Oppegård var egen kommune i godt over 100 år, fra 1915 til 2020 med en vekst i innbyggertallet fra 1.700 til 28.000.

I 1946, et år etter freden var vi fortsatt bare vel 5.200 innbyggere, men så tok vi og kommunen sats: Optimisme, større barnekull og bedre utdanningsmuligheter, fra planøkonomi til mer marked, med økt etterspørsel og kjøpekraft, kom mange nye arbeidsplasser. Norge var et lavkostland den gang med rimelig strøm for smelteindustrien langs kysten. Likevel økte sentraliseringen da mange nye arbeidsplasser ble lokalisert til Stor-Oslo, og i Oslo bygget den første drabant-byen på Lambertseter. Rasjoneringen av varer og luksusvarer avtok utover 50-tallet og opphørte endelig 1960/61.

Vi var 7.200 innbyggere i Oppegård 1960. Med ordfører Oscar N. Sand kom det fart i etableringene for bedrifter på næringsfeltene Fløysbonn, Kornmoenga og til sist Mastemyr med Trollåsen. 30 år senere, i 1990, var vi blitt 20.000 innbyggere. Med ordfører Rolf Presthus 1968-69 kom en uavbrutt rekke Høyre ordførere helt til kommunen gikk sammen med Ski i 2020. Næringslivet hadde hatt gode vilkår for etablering. Tross rask utvikling og stort behov for nye boliger fikk kommunen til en god veksling mellom eneboliger, rekkehus og småblokker i en optimal bo miks – godt for oppvekstmiljøet.

I kalenderen kan du lese om allsidige Borghild Biltvedt, om bibliotekets første 100 år og om høyrebølgen i kommunen. Mange av våre «rike» kulturpersonligheter er omtalt, fra idrett til polarhelter. Søster Elises historie er med og vi er innom verdenslitteraturen fra Skog til Bålerud. Fra kommunens allsidige og rike foreningsliv, sang og musikk, men også fra fem mørke krigsår.

Historielaget ønsker med kalender-årbøkene å bidra til at Oppegårds lokalhistorie blir skrevet. Alle årgangene er digitalisert og kan nyttes i samtid, ute på skolene og glede de kommende slekter.

Gled dere med kalenderårboka 2023. Og bruk for all del våre flotte annonsører – for de støtter oss!

I årets redaksjon var:

Berit Scheen (f.v.), Siri Iversen, Randi Martinsen, Ragnfrid Kirkeberg Pedersen, Terje Fredriksen, Terje Ilje, Severin Breivik og Ole Kjeldsberg Endresen. Harald Lundstedt (ikke tilstede da bildet ble tatt). I tillegg har Steinar Karlsrud bidratt.



Forsiden viser noen av de mest kjente Oppegårdinger de siste 100 år

Vi takker for støtten!


alt-mann as
Tlf. 480 09 000, e-post: post@alt-mann.no


Attentus
Eiendomsmegling
Kjell Ove Loeshagen, T: 411 44 038
Bjørn Vidar Lazar Braathen, T: 94 1881 49
Per Edmund Mordt, T: 905 64 890


AUTORIA

Autoria Kolbotn - din lokale forhandler av Volkswagen og Skoda.
Vi har et stort verksted og utfører også skadereparasjoner og ruteskift.


bjørgu
Forlagshuset

Fargerike Kolbotn
Sofiemyr Senter

Tlf. 66 80 80 20 • E-post: kolbotn@fargerike.no


FOSS


JERNIA

Jernia Kolbotn sentrum

Tlf: 66 81 09 10 • E-post: kolbotn@jernia.no
www.facebook.com/jerniakolbotn


JM Bolig

www.jm.no

Styreleder hilser

Kalenderen for 2023 har tittelen «kjente navn i Oppegård». Her er det mye å ta av. Det kan jo være personer som kun er kjent i vår kommune, men det kan også være de som har utmerket seg langt utenfor kommunens grenser.

Oppegårds største verdensstjerne - Roald Amundsen, ble behørig feiret med sine 150 år i år. Da avduket vi en byste av ham foran Kolben 24. sept. Historielaget med Severin Breivik i spissen sto for prosjektet. Utenriksminister Anniken Huitfeldt og vår gamle ordfører Tore Haugen foresto avdukingen. Selv fikk jeg gleden av å overlevere bysten til ordfører Hanne Opdan, som gave til Nordre Follo kommune. Roald Amundsen og hans bedrifter blir omtalt i denne kalenderen. I Oppegård var det mange kvinner som ble godt kjent på grunn av sine viktige samfunnsoppgaver. Som i landet for øvrig, var dette gjerne «frøkner». De stod på hele døgnet, men ble stort sett senere glemt. Det er derfor hyggelig å få hedret noen av dem i årets kalender.

På 1960-tallet og fremover mot århundreskiftet, ble det etablert mange kjente bedrifter i kommunen. Slik som Den Norske Remfabrikk, Sætre Kjeksfabrikk, Kodak mv. Dette var typiske produksjonsbedrifter som ga arbeid til mange. IBM, Bosch, Ford Norge, Volvo og flere flyttet også til kommunen vår for her var det mulighet for boliger og parkeringsplasser. Kommunen vokste og mange personer utmerket seg på forskjellig vis.

I år er flere nye med på kalenderarbeidet og sammen med mange andre gjøremål har 2022 vært et svært aktivt år for historielaget. Så en stor takk til kalenderkomiteen som kom i mål med en flott kalender i år også.

Jeg vil også rette en stor takk til våre annonsører som gjør det mulig for oss å formidle Oppegårds historie ut til folket nok en gang.

Nå håper vi at medlemmene og medborgere får et nyttig oppslagsverk i lokalhistorien ved 2023-kalenderen.



Steinar Karlsrud,
styreleder Oppegård historielag

EXPON
Skilt & Dekor

Skivn. 84, 1410 Kolbotn
Tlf. 66 80 81 91 • 901 17 617
E-post: espen@expon.no



**KOLBOTN
TANNHELSE**
Tlf. 66 80 25 15

KVERNAAS
ARKITEKTER AS

Sentrumsbygget, Kolbotnvn. 7
Tlf. 66 80 24 80 • www.kvernaas.no

LARMERUD
rørservice as
66 89 29 00

LST Revisjon AS
Kolbotnveien 7, 1410 Kolbotn
Tlf. 66 80 09 66 • www.lst.no

Lunch og Catering, Kolbotn
Skiveien 75
Tlf. 66 99 20 20
www.lunch-catering.no

OSLO
BYGGASSISTANSE AS

Østlandets Blad
Alltid oppdatert på ØB.no



**OPPEGÅRD
HISTORIELAG**

Vi ønsker oss flere medlemmer

Bruk vedlagt giro eller send en e-post til:
oppegard.historielag@gmail.com

Se også vår hjemmeside:
www.oppegard-historielag.org

Vårt formål er å vekke interesse og forståelse for historien knyttet til området som var Oppegård kommune. Laget arbeider for å øke kjennskapen til vår kulturarv samt å verne kulturminner.

Som medlem får du:

- Historielagets kalender
- Follominne
- Medlemsblad to ganger i året.
Bladet gir også informasjon om møter og turer som Historielaget arrangerer.

Oppegård har hatt bibliotek i 100 år

Vi er overbevist om at forfatteren Oskar Braaten ville ha blitt veldig fornøyd med Oppegård bibliotek anno 2022. Hans visjon var jo at biblioteket skulle vise vei til den gode litteraturen og gi hjemmene «smak på verdifullere lesning enn røverromaner og kiosk-litteratur».

Når vi trekker frem Oskar Braaten, er det fordi han sto fadder til Oppegård bibliotek for nøyaktig 100 år siden i disse dager. 15. desember 1922 startet utlånet fra den nye Greverud skole og året etter fra Kolbotn og Bålerud skoler. Fra den spede starten har biblioteket, som i dag holder til i Kolben kulturhus, vokst til å bli en av de best besøkte bibliotekene i Akershus og med flest utlån pr. innbygger.

Ikke rart at både Kari Hjelde (80) og Aase-Liv Birkenes (67) snakker med entusiasme om utviklingen av Oppegård bibliotek. De har begge vært sterkt delaktige i veksten av biblioteket, som er blitt den største møteplassen i tidligere Oppegård kommune.

To sjefer på 50 år

I biblioteksammenheng er de to biblioteksjefene historie. De har ledet utviklingen av biblioteket til glede for befolk-

ningen i 50 år til sammen, altså halvparten av bibliotekets «levetid». Litt av en rekord.

Kari Hjelde begynte som barnebibliotekar i 1968 da biblioteket lå i Menighetshuset. Hun ble ansatt som biblioteksjef fra 1970 til 1998 med unntak av et par års permisjon, hvor Erik Juel var sjef. Deretter gikk hun over i rollen som skolebibliotekar i kommunen.

Etter å ha jobbet i biblioteket i Solgården bare noen måneder, overtok Aase-Liv Birkenes sjefsansvaret etter Hjelde. Hun fikk ansvaret med å overføre biblioteket til flunkende nye lokaler i Kolben kulturhus.

Småfolk uten bibliotek

Aase-Liv Birkenes forteller om hvordan det hele startet med forfatteren Oskar Braaten, som lanserte ideen med en folkeboksamling for daværende ordfører Harald Johnsen i 1919 (ordfører for Arbeiderpartiet 1915-1922). Det var bare fire år etter at Oppegård ble selvstendig fra Nesodden kommune.

- Det er ganske morsomt at Oskar Braaten i sin brevveksling med kommunen skrev at «i en bygd som



*Sjefer i 50 år: De har vært biblioteksjefer i Oppegård i 50 år til sammen. Kari Hjelde (f.v.) fra 1970 til 1998, med fradrag for to år i permisjon og Aase-Liv Birkenes fra 1998 til hun gikk av med permisjon tidligere i år.
Foto: Ole Kjeldsberg Endresen*

Oppegård vil en folkeboksamling dekke et stort savn. De fleste innvånere i bygda er småfolk, og de makter ikke å skaffe seg sitt eget bibliotek. De er henvist til å låne eller til å kjøpe de såkalte «billige» bøker, dvs de verdiløse», forteller Aase-Liv Birkenes.

Bibliotekkomiteen med Oskar Braaten i spissen jobbet med å få biblioteket på bena i tre år. Kommunen bevilget 800 kroner, staten bidro med 500 kroner, mens det kom inn til sammen 222 kroner fra bygdefolket, - 205 kroner fra Kolbotn, 15 kroner fra Bålerud og 2 kroner fra Oppegård. Det betyr trolig at det var størst leseinteresse på Kolbotn, hvor det også bodde flest mennesker.

Da utlånet startet i 1922 hadde Braaten flyttet fra bygda etter å ha bodd her i ca. syv år, men han rakk å sette spor etter seg.

En del av kulturhuset

Både Hjelde og Birkenes er tydelige på hva som er «hemmeligheten» bak bibliotekets vekst.

- Oppegård var en ryddig kommune, som gjorde at det ble et hyggelig sted å jobbe. Det skapte en dugnadsånd og entusiasme hos personalet, mener Kari Hjelde.

- Jeg fikk full frihet til å lede biblioteket i fellesskap med oppegående politikere og innbyggere. Det er også viktig å peke på at beliggenheten i Kolben har mye å si for både besøk og utlån. Her er det liv og røre både dag og kveld. Et besøk på biblioteket kan kombineres med både konserter,

teater, kino, foredrag, kafébesøk og mye annet i huset, fremhever Aase-Liv Birkenes.

Låst inne i et bokskap

Oppegård bibliotek har hatt tilhold i mange lokaler gjennom 100 år. Utlånsvirksomheten startet ved kommunens tre skoler i 1922-23. Den gang befant boksamlingene seg i låsbare skap i et rom på skolene, med en åpningstid på 2 timer pr. uke og i begynnelsen var det bare voksne som kunne låne på biblioteket. I 1954 flyttet Sentralbiblioteket til e-verkets gård mellom Tårnhuset og der Oppegård gamle rådhus ligger i dag. Det var en stor forbedring fra et lite rom til hele 40 kvm.

I denne perioden var det utlånstasjoner på Oppegård, Myrvoll og Bålerud. Dette var populære tilbud i omskiftelige lokaler, men etter hvert ble de nedlagt.

Neste flytteprosess var i 1961 til Menighetshuset i Skiveien, frem til 1975. Det var her grunnlaget ble lagt for den profilen biblioteket har i dag, ifølge Kari Hjelde. Det innebar egne barneplasser, lytteposter for grammofonplater, formidling av utstillinger, utkjøring av bøker til trygde- og aldersboliger og til enslige eldre og uføre. Og dessuten kontorer til de ansatte.

Lån så mye som mulig

Neste «stasjon» var Sentrumsbygget i miljøgaten fra 1975 til 1988. Her ble det bygget opp en lydbooksamling, foruten



Aktet bibliotekar: Sara Wisting var en aktet og populær bibliotekar i Oppegård, hvor hun jobbet i mange år. Bilet er fra biblioteklokalet i Menighetshuset. Her holdt biblioteket til fra 1961 til 1975. Foto: Tutta-May Endresen/Oppegård bibliotek

at det ble mulig å låne videogram (VHS-kassetter). I 1988 var biblioteket nok en gang på flyttefot, denne gang til Solgården/K-bankbygget, som i dag er en del av Kolbotn torg og ligger ved siden av Kullebunden restaurant. Etter 17 år her var planen å flytte inn i kulturhuset Kolben, som sto ferdig i 2006.

- Før biblioteket stengte i Solgården ble publikum oppfordret til å låne så mye som mulig for at vi skulle få mindre å flytte. Og det fungerte bra. 4. januar 2006 var det meste klart og biblioteket kunne åpne dørene for publikum igjen, i flunkende nye lokaler. Og med snorklipp av ordfører Sylvi Graham, minnes Aase-Liv Birkenes.

Mer ressurser, takk!

Etter sammenslåingen av Oppegård og Ski kommuner 1. januar 2020, er Kolben bibliotek en avdeling i Nordre Follo bibliotek. Men møteplassen er den samme, for barn, ungdom og voksne, på dagtid og kveld og utenom åpningstid for den som har avtale med biblioteket. Nå kan du også låne sports- og fritidsutstyr i biblioteket (BUA) og i et eget galleri er det utstillinger gjennom hele året. Egne stasjoner med PCer og digitalt utlån av bøker, musikk og filmer. Aktivitetene er mange.

- Hva er den største utfordringen for biblioteket i dag?

- Ressurssituasjonen! Med mer penger og mer personale kunne vi fått til så mye mer: Utvide åpningstidene, åpent også på søndager, flere arrangementer, mer tid til å veilede brukerne. I det hele tatt mer tid til alt, mener Aase-liv Birkenes. Og Kari Hjelde nikker. Men akkurat det behøver ingen av dem å bekymre seg over i dag.

Heller ikke Oskar Braaten, men han ville garantert vært enig.



Faddereren: Forfatteren Oskar Braaten var den som sto fadder for biblioteket i Oppegård. Han kom med forslaget og han var leder for Bibliotekkomiteen. 15. desember 1922 startet utlånet fra Greverud skole, men da hadde Braaten allerede flyttet fra Oppegård. Foto: Lorentz Braathen/ Museene i Akershus

Bedrifter i Oppegård / Nordre Follo

I Oppegård er det over 1.500 private bedrifter, med innpå 10.500 arbeidstakere. Det viser Bumerket - 2020 som er å se på veggen til Kolben.

Dette bumerket, laget til kommunesammenslåingen 1. januar 2020, ble avduket på Kolbens vestvegg 11. januar 2020 av ordfører Hanne Opdan, med hilsener og til fanfare fra Oppegård Janitsjar. Tilsvarende bumerke er også å se på rådhusveggen til Nordre Follo kommune på Ski.

Tavlen viser en del nøkkeltall for Nordre Follos start som kommune i 2020. Vi ser her at Oppegård hadde like mange bedrifter som Ski, men sto bare for 40% av de private arbeidsplassene. Foto: Severin Breivik

Nordre Follo kommune		
Oppegård 1919 - 2019	2020	Ski 1919 - 2019
37	203 Areal i km²	166
21	121 Skog km²	100
0,5	32,5 Markert km²	32
1	23 Bruk med husdyr	22
21.440	58.620 Innbyggere	31.180
331	717 f. klassinger	386
4.260	9.630 Eneboliger	5.390
3.180	5.990 Leiligheter	2.770
10.435	27.535 Arbeidsplasser	17.500
1.581	3.200 Bedrifter	1.619
2.025	4.305 Kommuneservice	2.080

Oppegård Historielag
Oppegård Rotary klubb

Ski Historielag
Ski og Langhus Rotary klubb

Alle kjente allsidige Borghild Biltvedt på Flåtestad gård

Borghild Biltvedt ble født på den lille husmannsplassen Holen under Vestre Greverud gård. Den lå litt nærmere Blomsterdalen enn Flåtestad. Faren hennes Kristian, eide Vestre Greverud da. I 1910 kjøpte han Kurud på andre siden av Gjersjøen og familien flyttet dit. Han skilte ut Greverudskogen med Holen og Flåtestad og beholdt denne eiendommen. Han hadde forkjærlighet for jakt. Vestre Greverud ble så solgt til søsteren og svogeren hans, Anette og Bernt Skjerven.

Da Borghild ble 20 år tok hun selv ut tømmer i Flåtestadskogen. Hun fraktet tømmeret ned med hest på glattholka, og fikk satt opp huset sitt på Flåtestad. Hun var da ferdig utdannet gartner ved Berby hagebruksskole. Sertifikatet på automobil tok hun som 18-åring. Hun var senere deltager i NAFs enmannsløp og i Rally Monte Carlo. Frk. Biltvedt startet med oppdyrking av jorda for grønnsaker og planter. Selv anla hun veien bort til Flåtestad, med hakke og spade som hun selv sa i et intervju med ØB. Så her var veien privat. I 1926 startet hun virksomheten med å kjøre rundt i bygda med produktene sine. De første ti årene brukte hun hest og kjerre. Kjerra måtte

lånes på Kurud av faren, og den måtte tilbake om kvelden, fortalte hun. Etter ti år begynte hun å kjøre med bil. Tidlig på morgenen var det å dra til byen og hente varer. Selv husker jeg at hun kom opp i gården hos oss med lastebilen. Alle naboene, særlig husmødrene, kom for å handle og få seg en prat. Enkelte ganger fikk jeg sitte på nedover Mastemyrveien mm. Det var spennende. Dame i bukser med egen lastebil var sjelden kost den gang. Så var det å løpe opp og si at frøken Biltvedt er kommet. Det vanket niste i form av grønnsaker på turen. Hun kjørte rundt i bygda i 55 år.

Vore skyttere.

Inden vort skyttervesen har vi nu flere damer, som er utmerkede skyttere og som fuldt ut kan hævde sig i konkurrancerne. En av dem er frk. Borghild Biltvedt, Oppegård. Hun deltok i landskytterstevnet i Sorland i sommer og opnaade gode resultater.



Frk. Borghild Biltvedt.

Frk. Biltvedt er 19 år gammel og er nu elev av Berby hagebruksskole.

*Borghild Biltvedt, 19 år.
Faksimile: Lofotposten*



Grønnsakbilen med Borghild Biltvedt. Foto: Benthe Biltvedt



Fra Borghild Biltvedts byggefelt i Greverudlia 1975. Foto: Steinar Karlsrud

Idretten betydde mye for Borghild Biltvedt og hun var meget dyktig. Turning var nok starten på karrieren. Først på Ski da det ikke var noen turngruppe her den gang, men senere ble det Oppegård idrettslag. Hun fikk meldt laget inn Akershus turnkrets med seg selv som oppmann. Borghild Biltvedt var ivrig med innen friidretten også. I 1945 mottok hun Idrettsstatuetten.

Konkurranseskyting og jakt var nok det som opptok mye av fritiden hennes. I 1935 mottok hun skytter organisasjonens gullmerke. Hun var også Norges første skytterprinsesse. Jaktmarkene lå like rundt hjørnene på Flåtestad. Her var det både fugl og dyr som etterhvert fant sin vei til matbordet. Hun drev også med oppdrett av hare-hunder en tid for opptrening til jakt. Morfaren min Jens Watne jaktet også mye med harehunder, og jeg ble fortalt at han var jaktkamerat av frøken Biltvedt. Han var imponert over kunnskapen hennes. Av Akershus Amtstidene i 1944, kan vi også lese at hun ble nr. 4 i travreløp på Gjersjøen med «Svarten».

På 1970 tallet startet den første store boligutbyggingen i Oppegård syd. Det ble i Greverudlia, med hjemmelshaverne Borghild Biltvedt på Flåtestad, Erik Skjerven med Vestre Greverud og Hvite Bånd på det som heter Grevstein i dag. Feltet ble utbygd med 229 boliger i veksling; terrassehus, rekkehus og eneboliger. Jeg hadde tidligere spurt henne om byggetomt, men feltet var ikke regulert da. Etter noen år ringte hun meg og fortalte at hun skulle bygge rekkehus og om jeg var interessert. Vi møttes der og jeg plukket ut en tomt på kartet. Da sa hun: Den er din. Ring DnB og hils fra meg og si at den skal du ha. Jeg ringte og ga beskjed, men fikk tilbakemelding om at jeg ikke var blant deres 150 bopspare kunder, så det var ikke aktuelt. Da jeg fortalte frk. Biltvedt det, sa hun for noe tull vent 20 minutter. Like etter



Borghild Biltvedt portrett med rev. Foto: ØB/Vivi Rian

ringete DnB og sa at jeg kunne få en rekkehusleilighet, men den jeg ønsket var opptatt. Da sa hun: Det bestemmer jeg vent 20 minutter. DnB ringte tilbake og sa beklager du får den du ønsker. Senere ble det mange kaffebesøk hos henne, hvor børsa sto rett innenfor inngangsdøra.

av Steinar Karlsrud

Kilder:

ØB 22. februar 1991 reportasje av Vivi Rian m/bilde
 Lokalavisen Oppegård 15. desember 2011. Artikkel av Benthe A. Biltvedt
 Akershus amtstidene 13. mars 1944
 Lofotposten 11. mars 1925 med bilde
 Willy Østberg «Gårdene i Oppegård og menneskene som bodde der» m/bilde
 Steinar Karlsrud egne erindringer
 Historielagets Kalender 2019 m/bilde

Endelig er han på plass på Kolbotn!

Oppegård Historielag og Amundsen prosjektet 2022

150-årsjubileet for Amundsen gjorde ham synbar på Kolbotn for generasjoner.

Dette er historien bak busten av polarhelten Roald Amundsen til 150-års minnet.

Roald Amundsen verdensmannen, forskeren og erobrer – Oppegårds lokale polarhelt – ble født i Borge 16. juli 1872, men bodde på Svartskog sine 20 viktigste arbeidsår (1908 - 1928). Det var fra Uranienborg at Sydpolekspedisjonen med Fram ble utrustet og startet. Sydpolen ble erobret av Roald Amundsen 14. desember 1911, tre uker før Robert F. Scott (17. januar 1912).

18. juni 1928 omkom Amundsen og mannskapet på fem da flyet deres styrtet ved Bjørnøya under søk etter savnede luftskips- og polfarer Umberto Nobile (Han ble imidlertid reddet og levde helt til 1978). Roald Amundsen var også æresmedlem i Kolbotn idrettslag (KIL) og i Oslo Rotaryklubb.

Vinteren 2021 dannet Oppegård Historielag en komité med mål om å avduke en byste av bygdas største sønn og polarhelt på Kolbotn. Til å modellere busten engasjerte vi billedkunstner Leon Roald fra Vigra. Denne busten – en unik og original utgave av Roald Amundsen, er støpt i bronse i Holum. Til sist montert på en prismesøyle av lys iddefjordsgranitt på Eide Stein i Nordmøre.

Roald Amundsens hjem Uranienborg på Svartskog er i dag et «levende» museum. Fagkonsulenten Anders Bache fra Museene i Akershus står engasjert i spissen for å holde Amundsens historie levende. Ved Uranienborg står statuen av Amundsen «på vei til Sydpolen». En mindre kopi av denne er å se utenfor Roald Amundsen videregående skole på Sofiemyr. En «bordutgave» kneiser han også på ordførerens kontor.

Amundsen fikk mange æresbevisninger, utnevnelser, byster og skulpturer verden rundt. Endelig 24. september 2022 kom han til Kolbotn! Med vannet i ryggen skuer han mot Kolbotn stasjon. Det sies at en gang Roald Amundsen skulle til Oslo og tenke reise med dampbåten fra Bålerud brygge, så ser han at distriktslegen er om bord. Dette var en person Amundsen ikke syntes om, så han tok da like godt

«beina fatt» og gikk 8 km til Kolbotn stasjon og så toget til Oslo.

Prosjektet har hatt disse arrangementer i jubileumsåret:

7. mars. Polarkveld i Kolben. Med Amundsen film, kåseri ved Alex. Wisting og polfarer Astrid Furholt som var «Første kvinne i Roald Amundsens spor til sydpolen» (Hun nådde sydpolen 17. januar 2018).

17. september arrangerte Roald Amundsen videregående «Roald marsjen» med innpå 100 deltakere

19. september gikk «Hurra for Amundsen» forestillingen til Tone Holte for «fullt hus» i Kolben

20. september ankom monumentet Veslebukta, ble ferdigmontert og tildekket

Lørdag 24. september åpnet Oppegård kunstforening Jan Roald's fotoutstilling om Leon Roald sitt arbeid med busten. Endelig kl. 13.00: Avduket utenriksminister Anniken Huitfeldt og tidligere ordfører Tore Haugen busten av Amundsen

25. september var det lokalhistorisk dag med omvisning, tursti og konkurranse på Uranienborg.

Stor takk til alle sponsorene – uten deres støtte ingen avduking å feire for Roald Amundsen!

Roald Amundsens (1872 – 1928)
«Alltid mot nye mål» var hans motto.



Lokale bedrifter, lag & foreninger samt privatpersoner som sponset RA-22-prosjektet var:

Coop Øst, Ødegården Auto, Samlerhuset Norge, Attentus Eiendomsmegling Kolbotn, Aatoria Kolbotn, Glomar, Oppegård Lions, Oppegård Rotary, Kolbotn Tannhelse, Altmann, Muribø, Larmerud Rørservice, Kulinaris, Fargerike Kolbotn, Expon, Kolbotn Idrettslag, Erling Kagge, The Well, Gamle Tårnhuset, Meny Greverud, Baker Nordby, Modahl Elektriske, Micromax, Reidun Amundsen, Henning Gundersen, Hansjørg Griess, Breiviksbrødre og noen anonyme givere.

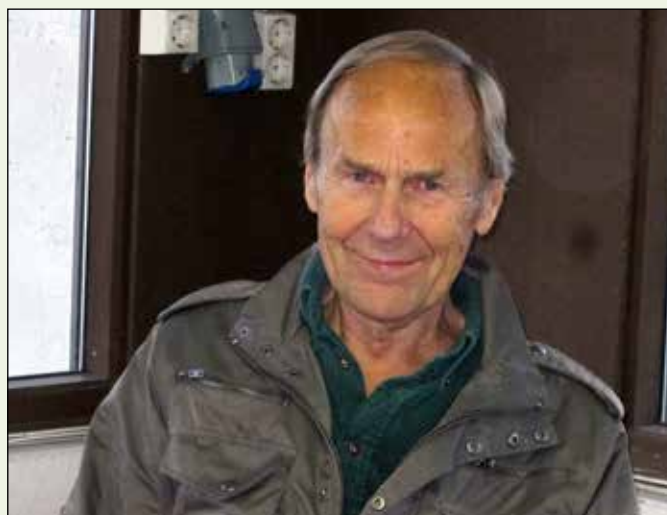
Andre gode støttespillere for prosjekt «Amundsen 150 år» har vært: Nordre Follo kommune, Follo Museum/ Uranienborg, Hansjørg Griess, Roald Amundsen vgs, Oppegård kunstforening, Hurra for Amundsen v/Tone Holte og Lokalavisen Oppegård.



Oppegård Historielag sin Roald Amundsen 2022-komité: Ole Kjeldsberg Endresen, Severin Breivik (leder), Leon Roar, Harald Paulson, Nils Harald Skaufel. Siri Iversen var ikke til stede når bildet ble tatt.

Ivar Sivertsen

Ivar Sivertsen (1931 – 2014) var født i Kragerø, men kom med familien til Ljansbruket 8 som åring. Han var snekkermester med trapper som spesialitet og ledet Oppegård Håndverk- og Industriforeningen samt Svenneprøvenemnda. Han kom i lære som 14 åring hos Edvardsen og Bakkerud Møbelfabrikk (i dag Hov Dokka Møbler) på Ljansbruket og tok senere Kunst- og håndverksskolen. Ivar lærte å lage trapper hos Sverre Lysne i Ski, og startet eget snekkerverksted på Kolbotn i 1957. Verkstedet ble flyttet til det nye Håndverkshuset i 1979. Ivar laget trapper helt til 2003 - i vel 50 år!



Næringslivet i Oppegård – Pamparius pizza

Som en kuriositet tar vi og med enmannsbedriften Pamparius pizza i krysset Ski- og Sønsterudveien. Det er her mesterkokken Bent Stiansen på vei sørover kjøper sin «beste pizza», det har eieren dokumentert. Pizzabua ble startet av Turbonegermedlem Pål Pot Pamparius og er fortsatt et kult stoppested for alle fans av denne musikkjangeren.

Farid Ghouas overtok Pizzabua i 1998 og driver den sammen med sin far Mohammed Ghouas, som for øvrig er en meget habil kjenner av Norges mest berømte forfattere!



Sultne fans ventet tålmodig i køen foran Pamparius pizza. Foto: Oppegård Avis

Distriktsjordmor Kristofa Skodje

(1886 – 1969)

Frøken Skodje var født på Sunnmøre og kom til Oppegård i 1916 som jordmor. Hun hadde da allerede vært jordmor på Rjukan, og et par steder på Romerike. Frøken Skodje var utdannet ved jordmorskolen i Bergen. Oppegård kommune var akkurat skilt ut fra Nesodden da hun kom hit. Distriktet hennes var hele kommunen. Veier var det dårlig med da. Det var å komme fram på beina, ski eller noen ganger med hestetransport. Ofte var det hast om å gjøre og hun måtte være kreativ. Smaalensbanen var kommet, men det gikk sjeldent tog. I et intervju med ØB, forteller hun det enkleste og raskeste transport til tettstedene var og ta dresin på skinnegangen. Hun hadde også fått klage for å kjøre for fort. Det var kummerlige forhold i Oppegård på den tiden, ikke vann eller strøm mange steder. En gang kom hun til et hus hvor fjellveggen var den fjerde vegg. Frk. Skodje var i kommunens tjeneste i 46 år og bistod også med fødsler etter det. Mange ønsket henne som jordmor, og ofte var det de som var født hos henne og som nå skulle føde selv. Frøken Skodje tok også imot fødende hjemme hos seg selv i den gamle Folkeskolen. Den lå der rundkjøringen i krysset Skiveien – Sønsterud veien går i dag. Hun har tatt imot minst 1000 nye oppegårdinger. Ofte hele ungeflokken i en familie. Vi var hennes barn som hun likte å prate med når vi treftes.

Mange har nevnt at hun kom med gaver til konfirmasjonen eller andre merkedager. Jordmoren ble en del av familiene våre. Frøken Skodje sto for etableringen av Sanitetsforeningen sammen med overlærer Holm og frue. Hun var medlem så lenge hun levde. De siste årene bodde hun på Bjørkås.

Kilder: ØB 1. oktober 1941 og 13. januar 1956. Steinar Karlsrud.



Gamleskolen på Kolbotn hvor distriktsjordmor Kristofa Skodje bodde og hadde fødestue. Foto: Ukjent



Kristofa Skodje på tur med familien Karlsrud. Foto: Asbjørn Karlsrud

Snekker og sydpolarer Stubberud fra Bekkensten

Jørgen Stubberud var snekkeren fra Bekkensten på Svartskog som ble med Roald Amundsen på Sydpolsekspedisjonen 1910-1912. Han var født 1883 og var en handy nabo som Amundsen la merke til. Jørgen Stubberud og kona Sofie var ganske så nygift og paret hadde nylig fått en datter da han skrev kontrakt med Amundsen for hele sju år på ekspedisjon, heldigvis var han hjemme igjen etter to år. Stubberud bygde det lille "sammenleggbare" huset som ble brukt under overvintringen da ekspedisjonen slo leir på Rossbarrieren. De kalte basen for Framheim etter skuta Fram.

Stubberud var ikke blant de fem på det berømte sydpolslaget. Han deltok derimot sammen med Kristian Prestrud og Hjalmar Johansen på den to måneder lange ekspedisjonen til Edward 7. land, hvor de utforsket og kartla området. En av fjelltoppene i Dronning Maudfjellkjeden i Antarktis er oppkalt etter Jørgen Stubberud.



Jørgen Stubberud i 1974 med modeller av polarskuta Fram. Foto: [Digitaltmuseum.no/Norsk maritimt museum](https://digitaltmuseum.no/Norsk_maritimt_museum)



Bekkensten var Jørgen Stubberuds barndomshjem. Fra 2022 av er dette en DNT-hytte. Foto: Siri Iversen

Januar 2023

Etter Sydpolsekspedisjonen ble det ikke flere polarferder for Stubberud, men han var ikke helt ferdig med polar-skuter. Han var med på å bygge skuta «Maud» i Vollen i Asker for Amundsens ekspedisjon i Nordøstpassasjen 1918-1925.

Stubberud arbeidet senere i Tollvesenet i 23 år frem til 1953 og ytterligere åtte år som vaktmann på Fred Olsen-båtene. I 1973 ble han æresmedlem av Norsk polarklubb. Jørgen Stubberud flyttet ikke tilbake til Svartskog På sine eldre dager bodde han hos datteren i Oslo på ett rom og kjøkken. Jørgen Stubberud døde i 1980 og ligger begravet på Østre gravlund i Oslo.



Jørgen Stubberud i 1910. Foto: Anders Beer Wilse

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
52							1 Nyttårsdag
1	2	3	4	5	6	7 ○	8
2	9	10	11	12	13	14	15 ●
3	16	17	18	19	20	21 ● Prinsesse Ingrid Alexandra	22
4	23	24	25	26	27	28 ●	29
5	30	31					

Lille kulturspeil på veggen der

...hvem er den største kulturkjendis i kommunen her? Sannelig ikke lett å si. Oppegård er kjent som kulturkommune, spesielt innenfor sang og musikk. Det er flust av kjente navn å ta av, både de som har utfoldet seg på hjemmebane og navn som er mer nasjonalt kjent.

De største kulturkjendisene, hvem er de? Vi tar sjansen og trekker frem noen av dem som har fremhevet seg.

Denne artikkelen handler ikke om kor og korps, hvor kommunens kulturliv startet for mer enn hundre år siden. Den handler om mange av de andre. Blant andre den eminente humoristen og artisten **Rolf Just Nilsen** (1931-1981). Han bodde mange år på Tårnåsen og tok seg ofte en tur til den lokale barnehagen for å underholde. Han slo kraftig gjennom med parodien «Operasangeren» på Chat Noir i 1958.

Skuespilleren **Ulf Wengård** (1927-2003) var en svoren oppegårding. Han var særlig kjent for sine komiske roller og var med i flere av filmene om Olsenbanden. Han likte best småroller med færre enn ti replikker og var selvopnevnt leder av Norsk Smårolleforbund.

Operasangeren **Eva Tørklep Larsen** (1929-1999), var bosatt på Solbråtan og ble ansett som Norges ledende koloratursopran i sin generasjon. Hun hadde et stemmeomfang på over tre oktaver, tolket over 40 roller i løpet av karrieren og var mye på turné i Norge med Den Norske Opera.

Musikaler

Jazzsangerinnen **Radka Toneff** (døde 30 år gammel i 1982) har satt spor etter seg i lokalmiljøet. Da hun var 12 år flyttet familien til Hellerasten. Som ungdom sang hun med flere lokale band i Samfunnshuset, som ligger der hvor Kolbotn torg er i dag. Hun sang blant andre med Kolbotn-bandet Sect, senere på Club 7 og fikk etter hvert



*Radka Toneff døde bare 30 år gammel, men var en stor stjerne på den norske jazzhimmelen.
Foto: Fra platecover*

et stort publikum i en kort karriere. Hennes minne er hedret ved at Dalsveien på Kolbotn ble endret til Radka Toneffs vei i 2020.

På den musikalske scenen har også **Sigurd Dancke** levert en solid innsats. Han har hatt sitt eget band Beems, for tiden Norges eldste pop- og rockeband siden 1965. Han er likevel best kjent som mannen bak den årlige «Fløysbonnmusikalen» i over 30 år. Den har vært springbrett for en rekke artister som satset på scenen som levevei.

Teatergruppen OPAL (Oppegård Amatørteaterlag) har også vært et springbrett for mange barn og unge. **Bibbi Neergaard** har vært den selvfølgelige

lederen og manusforfatteren gjennom nesten en generasjon. For den sangglade og mer voksne garde har ensemblet Scenario (Sceneartister i Oppegård) vært det naturlige valget. Med **Liv Ragnhild Torneberg** som kunstnerisk leder og ektefellen **Sven Torneberg** som dramaturg, oversetter og librettist, har ensemblet hatt en lang rekke norske, og suksessfulle urpremierer på internasjonale musikalener på Kolben-scenen.

Black metal og ballett

Tårnåsenfestivalen som startet opp i 2003, har vært arnestedet for mange musikalske verdensnavn. Da snakker vi om black-metal band, som boltret seg på den lille klubbscenen. Vi nevner blant andre **Darkthrone** med **Leif Gylve Nagel** i spissen og **Nekromantheon**, band med store tilhengerskarer internasjonalt. Det gjelder også **Turboneger**, som **Pål Bøttker Kjærnes** fra Kolbotn var med å starte.

På Svartskog bor også to internasjonalt kjente musikere: **Maja Ratkje** og **Frode Haltli**. Ratkje er komponist og improvisasjonsmusiker og en av sin generasjons viktigste komponister. Hun var den første mottageren av Arne Nordheims komponistpris (2001). Ektefellen Haltli på trekkspill er også en anerkjent musiker, som har mottatt en rekke priser.

Gjennom mange år er Kolbotn-Garden blitt kalt Oppegårds ambassadører. Drillkorpset for jenter vekker alltid stor oppmerksomhet overalt hvor de spiller. **Björg Aukner** (1913-2010) var med å stifte korpset og var leder i 20 år og kan med rette kalles «korpsets mor».

En annen kvinne som har betydd mye for kulturlivet i Oppegård er «dansedronningen» **Liv Steen**,

Februar 2023

Hun startet sin første ballettskole i Follo for snart 65 år siden, de aller fleste årene på Kolbotn. Hun sluttet å danse som 80-åring i 2018. Tusenvis av små og store ballettdansere har vært elever ved Liv Steens Ballettskole.

Forfattere

På forfattersiden kan Oppegård skilte med **Oskar Braaten** (1881-1939). Riktignok bodde han på Kolbotn i bare syv år frem til 1921, men satte betydelige spor etter seg, blant annet som initiativtager til Oppegård bibliotek (se omtale annet sted i kalenderen).

Sigrid Undset (1882-1949), en av Norges mest kjente forfattere internasjonalt og mottager av Nobelprisen i litteratur (1928), har også tilbragt tid i Oppegård. Hun bodde på et pensjonat på Svartskog på 1920-tallet. Omgivelsene her var til stor inspirasjon for et av bindene i det historiske verket om «Kristin Lavransdatter».

En annen betydelig forfatter, som vokste opp på Kolbotn, er **Jostein Gaarder**, som fikk stor internasjonal oppmerksomhet med suksessromanen «Sofies verden», en ungdomsbok om filosofiens historie. Det ble også laget en musikal om boken.

Alexander Wisting, bosatt sør i Oppegård, har også et viktig forfatterskap bak seg, blant annet biografene om Roald Amundsen og to av deltagerne på Sydpolekspedisjonen, Otto Sverdrup og Hjalmar Johansen.

Til sist tar vi med en «nykomling», men ikke desto mindre en tungvekt innen norsk kulturliv, forfatteren **Sigmund Løvåsen**, bosatt på Svartskog. Han var gjennom mange år leder i Den Norske Forfatterforening og ble i mars 2022 utnevnt til leder for Kulturrådet.

Vi stopper opprømsingen her, fullstendig klar over at det er mange vi ikke har nevnt og som ville hatt en naturlig plass blant Oppegårds «kulturkjendiser». Men sånn må det bli når kulturlivet i gamle Oppegård er så frodig og mangesidig.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
5			1	2	3	4	5 ○
6	6 Samefolkets dag	7	8	9	10	11	12
7	13 ●	14	15	16	17	18	19 Fastelavn
8	20 ●	21 Kong Harald	22	23	24	25	26
9	27 ●	28					

Om særegne steds- og gårdsnavn

I Oppegård har vi navn som Bjørnsrud, Ormerud, Ekornrud og Kurud, men har disse navnene noe med dyr å gjøre?

Siste del av navnet; *-rud* er vel kjent, og vi har flere tusen navn med denne endelsen, Ordet *rud* betyr bare rydning, og er skrevet på flere måter gjennom tidene. I Oppegård ble området i middelalderen gjerne kalt *Rudina*, og vi må forstå dette som et rydningsområde; dvs et område som ble tatt i bruk til ny bosetning. Dette skyldtes nok en sterk vekst i folketallet i århundrene før *svartedauen*, og manifesterer seg tydelig i bl a rydding av nytt land til gårdsbruk og bosetting.

Fraværet av navn som er typisk for vikingtiden, som f.eks. har endelser på *-vin* (som Hovin), *-stad* (som Kolstad) og *-heim* (som Alvheim), har fått enkelte til å hevde at gårdene i Oppegård ble ryddet i middelalderen. Dette er nok bare delvis riktig. Både før-kristne gravrøysen og de mange løsfunn forteller om en kontinuerlig bosetning helt tilbake til steinalderen. At dessuten gravrøysene oftest er å finne langs oldtidsveiene, forteller oss om trafikken mellom gårdene. Våre eldste veifar er nemlig forbindelser mellom de eldste gårdene.

Men la oss vende tilbake til spørsmålet om dyr og navn. Ser vi på de mange *-rud*-navnene vi finner i Østlandsområdet er det et påfallende trekk at de gjerne er knyttet til et mannsnavn, som f eks Mortensrud, Madserud og Klemetsrud. Navn som Ammerud er en omskrivning av Amundsrud.

Ormerud er knyttet til mannsnavnet Orm, Det samme gjelder navnet Bjørnsrud, og det er derfor gode grunner til å anta at Ekornrud-navnet derfor er et resultat av en omskrivning av et navn vi ikke lenger kjenner. Riktig nok finnes eksempler på kvinnenavn med *-rud*-endelser, men stort sett er de fleste knyttet til et mannsnavn, som Bålerud (Bårds rydning) og Torbjørnsrud, som vi finner i Oppegård.



Nedre Ekornrud, Oppegård, "Stua". Foto: Ukjent / Norsk Folkemuseum

Navnet Kurud er i dag forbundet med golfanlegget, og gårdsnavnet har nok en annen forklaring enn beitedyr og kuer. På østre side av Gjersjøen ligger nemlig gården Sætre, vestvendt og på den lyse, sol-rike og varme siden av vannet, Rydningen som mye seinere kom på den vestre siden; på den

kalde og mørke siden, ble derfor kalt Kolarud som betyr nettopp dette; rydningen på den mørke, kalde siden. Rett nord for spillefeltet finner vi Kullmileåsen, som det i dag står på kartet. Hele åssiden ved Kurud har trolig vært omtalt som Kolåsen. Og her ser vi igjen samme misforståelse som oppstod ved

Mars 2023

Kolbotn-navnet, med gårdsnavnet Kullebunn, og Kølabbonn på folkemunne. Forklaringen ligger i den misforståelsen som oppstod ved at førsteleddet kol- ble tolket et ord for kull, og tanken om at det skulle være drevet kullbrenning i området.

I Oppegård har vi tolket gårdene Søndre Oppegård og Fløysbonn som urgårder, med utmarksområder og bruksrettigheter delt ved Gjersjøen. Mye taler imidlertid for at vi har en tredje urgård; nemlig Sætre, eller Settre som de vel egentlig heter, Dette er et svært gammelt navn og som bare betyr å bo/sette bo. Navnet Sætre har altså ingenting med seterdrift å gjøre.



Pilesmiss fra Ormerud i vikingtida.

Kilde: Nordre Follo bibliotek



Stridsøks fra Sætre, yngre steinalder.

Kilde: Nordre Follo bibliotek

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
9			1	2	3	4	5
10	6	7 ○	8	9	10	11	12
11	13	14	15 ●	16	17	18	19
12	20 Vårjevndøgn	21 ●	22	23	24	25	26 Sommertid
13	27	28	29 ●	30	31		

Krigsårene 1940 - 1945 og litt lenger

Den tyske okkupasjonen av Norge gjorde at små samfunn som Oppegård sto nesten stille. Vareknapphet, inndragning av radioapparater, nye regler og påbud, gjorde at hverdagen dreide seg om det å overleve på best mulig vis. Det ble flere «villagriser» og «hagehøns». Tyskerne okkuperte Kolbotn skole i en kort periode, men flyttet raskt ut. Etter dette, var det ikke tyske soldater stasjonert i Oppegård. Kommandanten og vaktstyrken oppholdt seg i Ski.

I de første månedene av krigen var unge menn fra kommunen mobilisert og med i trefninger flere steder i landet. En av disse var **Jan Baalsrud** (1917-88). Han flyttet til Oppegård i 1934, ble med i Kompani Linge og deltok i kamper på Østlandet. Han ble hedret etter krigen med St. Olavmedaljen med ekegren og Order of British Empire.

Det ble tidlig organisert motstand i Ski og Oppegård inspirert av den militæropplæring som mange hadde deltatt i før krigen. Etter opprettelsen av Milorg var det flere Oppegårdgutter som meldte seg. **Hjalmar Boris Østberg** var en engasjert speider og kjente marka ut og inn. Han hadde fått våpenopplæring på Greverud skole før krigen, ble med i Milorg og fikk sabotasjetrening. Etter en reorganisering ble **Wilhelm Frøshaug** fra Kolbotn øverste leder for Milorg Ski og Oppegård. Høsten 1943 lå de i dekning i selvlagde hytter rundt om i marka. **Bjørn Holum** som bodde på Taraldrud, skaffet dem mat. En gang ble han beskytt, men skuddet traff brødposen. Etter noe tid i dekning, dro han til Sverige og ble med i politroppene der. På Taraldrud gård ble en potetkjeller brukt til våpenlager for hjemmefronten.

Et lag av Milorg lå plassert ved Gaupesteinen i Ski, få kilometer fra droppeplasser og våpenlagre. Disse var **Eivind Barca**, **Bjarne Myrvold** og **Hugo Tollefsen** fra Oppegård. Våren 1945 kom tyskerne. **Engebret Wold** og 6 kamerater var sendt for å flytte våpenlagre og grave ned

våpen. De fikk kontakt med Eivind Barca som ble satt til å vakte lageret. De andre ble evakuert til en hytte like ved. Barca våknet av at 100 tyskere kom marsjerende. Han greide å få alle ut av hytta og de kom seg unna.

Illegalt arbeid ble og drevet av Oppegårdguttene **Engebret Wold** og **Erik Olai-Olsen**. De hadde fra våren 1943 distribuert den illegale avisen «Krigens

Gang» på Kolbotn. De ble flere ganger stoppet, men viste legitimasjon og sa de var skolelever. Det gikk greit. Etter hvert søkte de mer væpnet illegal motstand og de ble via **Bjarne Jansen** på Solbråtan opptatt i Milorg.

Men ikke bare menn var med i Milorg., også kvinner deltok. **Margrete Helene (Arnesen) Hansen** var medlem av Hjemmestyrkene, Milorg 1943 – 45.



Lokale gutter som var med i Hjemmefronten. Fra v.: Erik Olai-Olsen, Per Dahl, Kristian Myrvold, Østmark.
Foto: Digitaltmuseum, Akershusbasen

April 2023

Hun ble i 1943 spurt av Hjemmefrontmann **Arnold Hansen** om hun kjente til noen «sikre damer» som kunne delta i hjemmefrontarbeid. **Oddlaug Otter (Myrvold)**, **Gunvor Dale Andersen (Dale)**, **Astrid Sponheim (Aamodt)**, **Helle Jensen og Kristine Bræin (Øiestad)** ble med. Sammen med andre unge jenter fra Oppegård ble de opplært i førstehjelp for å stå klare om det ble nødvendig. Opplæringen foregikk i lokalmiljøet av doktor **Paal B. Strand**.

Speiderbevegelsen og roverlagene var i aktivitet også under krigen, selv om denne var betydelig mindre. Imidlertid ble flere tidligere speidere med i motstandsbevegelsen. Roverlaget på Kolbotn dannet tidlig en motstands-gruppe. Navn som bør nevnes er **Fredrik Müller** og **Hans Knutsen**.

Under en krig trenger man lette og effektive våpen. Stengun var en britisk maskinpistol som var lett å frakte med seg og billig i produksjon. **Alf Morris** var med i produksjonen av Stengun. Han lagde fjærene til pistolen i sitt verksted i Borgenveien. Han var født i Australia, men flyttet med familie til Kolbotn i 1932.

Typograf **Trygve Øistein Gulliksen** fra Kolbotn deltok i trykkingen av Norsk Ungdom som ble utgitt av Norges kommunistparti. Han ble tatt av Gestapo og ble sendt til Victoria Terrasse og skulle overføres til Grinis dødselle. Under transporten greidde han å rømme og kom seg helskinnet til Sverige.

Mange fra Oppegård deltok i motstandskampen.

21 personer fra Oppegård ble drept under krigen. Åtte av disse var jøder som ble deportert, de fleste med “Donau” for å bli drept i Auschwitz. Til deres minne er det lagt ned åtte snublesteiner på Kolbotn Torg.

Kilder: Boken «Oppegård blir til», Thor Henning Hansen, Bjørn Stenerud og Steinar Karlsrud.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
13						1	2 Palmesøndag
14	3	4	5	6 ○ Skjærtorsdag	7 Langfredag	8 Påskeaften	9 1. påskedag
15	10 2. påskedag	11	12	13 ●	14	15	16
16	17	18	19	20 ●	21	22	23
17	24	25	26	27 ●	28	29	30

Sang og musikk i Oppegård

Grunnlaget og opprinnelsen til det kulturelle livet vi dag ser i Oppegård startet trolig med Trygve Bratland (1887-1963). Han var med å starte Kolbotn Mannskor (1924), Kolbotn Damekor (1924), og Follo Sangerlag i 1927.

Hans Knutsen (1879-1958) var mannen bak stiftelsen av Kolbotn Guttemusikkorps (1927) som han dirigerte i 27 år. Han stiftet også Kolbotn Ungdomskorps (1931) og var også med på opprettelsen av Oppegård Guttemusikk i 1928. De fleste av disse kor og orkestrer eksisterer i dag, mange med nye navn, og utgjør fortsatt tyngden i kommunens sang og musikk.

Blant disse er også Oppegårdkoret (1973) som senere utviklet seg til Scenario, Sceneartister i Oppegård (2003) og Korio, Kor i Oppegård (1994). Og året før (1993) ble Tryllefløytene – et jentekor etablert. Oppegård er en stor korpskommune.

I 2013 hadde kommunen 5 skolekorps, og blant disse kanskje landets beste; Sofiemyr skolekorps med sine mange NM under dirigent Torskangerpoll. I tillegg har vi Kolbotn-Garden (stiftet av Arvid Leira og Bjørg Aukner) i



Konsert med Kolbotn orkesterforening - 1938.
Foto: Lorentz Braathen

1959. Allerede i 1984 satte OPAL – Oppegård Amatørteaterlag, opp sin første forestilling: «Trollmannen fra Oz». Drivkraften for OPAL i alle år er Bibbi Neergaard.

Liv Steens ballettskole har betydd mye for tusenvis av barn og ungdom i Oppegård helt fra de holdt

til i Samfunnshusets underetasje i 1963 og frem til i dag. I 2013 feiret ballettskolen 60 år og rundt 50 av disse i Oppegård kommune.

De årlige musikalene med 10 klassene på Fløisbonn skole under ledelse av Sigurd Danche, startet i 1989. På 1960 tallet var bandet Beams med Sigurd



17. mai-tog fra 1928 over jernbanebroen på Kolbotn med Cafe Rasten i bakgrunnen (helt t.h.) og butikken til Anders Lie (t.v.). Kilde: Digitaltmuseum.no/Akershusbasen

Mai 2023

Danche det mest kjente popbandet fra Oppegård. Det sammen med jazz bandet Sect med vokalisten Radka Toneff, og senere kom Turboneger.

Den store musikkinteressen blant barn i Oppegård kommune har hatt en blomstrende utvikling mest takket være den kommunale Oppegård Kulturskole (som kom i 1974).



Kolbotn damekor - 1928. Foto: Lorentz Braathen



Kolbotngarden anno 1965. Foto: Marianne Morris

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
18	1 Offentlig høytidsdag	2	3	4	5 ○	6	7
19	8 Frigjøringsdag 1945	9	10	11	12 ◐	13	14
20	15	16	17 Grunnlovsdag	18 Kristi Himmelfartsdag	19 ●	20	21
21	22	23	24	25	26	27 ◐ Pinseaften	28 1. pinsedag
22	29 2. pinsedag	30	31				

Verdenslitteraturen fra Skog ved Bålerud

Nobelprisvinneren i litteratur, Sigrid Undset, var godt kjent med middelalderhistorien i Follo. I bøkene hennes om Kristin Lavransdatter møter vi den unge Kristin som kom til verden i året 1302, på gården Skog i Gerdarud. Senere i boken møter hun sin kommende mann; Erlend, i skogene ved Gerdarud, leser vi.

Av lesningen forstår vi at gården Kristin ble født på må ligge i nærheten av Oppegård kirke på Svartskog. Men gården Skog leter vi forgjeves etter, for både person-galleriet i bøkene og gården er diktning.

I en usedvanlig vakker og romantisk skildring blir Kristin og Erlend her forenet for tid og evighet. Sigrid Undset kjente dette området, og hadde god kjennskap til middelalderens katolske mennesker og deres tenkemåte. Slikt blir det verdenslitteratur av... Og bøkene om Kristin fra Gerdarud, eller Svartskog som vi nå sier, blir lest over hele verden av stadig nye generasjoner, og er utgitt på mer enn 70 språk.

Om vi skulle gjette hvilken gård som kan være Skog, så må vi trekke fram Søndre Oppegård og Bålerud. I bøkene legger forfatteren noen spor til leseren, og nevner også Kirkeveien. Dette gamle veifaret er en oldtidsvei som går fra Kurud og opp til kirkestedet, og fortsetter videre ned mot fjorden.

Også den gamle stavkirken er nevnt, og trolig ble den første kirken her reist en gang på 11-12-hundretallet, og ofte ble kirkene plassert på det som var førkristne kult-steder.

Arkeologiske funn og gravrøyser i området viser at folk har levet her i tusenvis av år før vår Kristin Lavransdatter, og lenge før noen overhode kjente den kristne kultur og kirke. Men fortsatt rasler det i løvet fra de varmekjære tresortene, som eik, lind og lønn, som allerede sto der da de første rydningsmennene kom.



Oppegård kirke. Foto: Nordre Follo bibliotek



Den gamle eika ved Bålerud. Foto: Tore Gautneb



Søndre Oppegård. Foto: Conrad M. Bringe



Bålerud gård - 1891. Foto: Nordre Follo bibliotek



Søndre Oppegård, sørsiden av hovedhuset.
Foto: Tore Gautneb

Juni 2023



Ungdomsbildet av Sigrund Undset er malt i Roma av mannen hennes, Anders Svarstad. Kilde: Privat eie.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
22				1	2	3	4 ○
23	5	6	7 Unionsopp- løsningen 1905	8	9	10 ●	11
24	12	13	14	15	16	17	18 ●
25	19	20	21 Sommer- solhverv	22	23 St. Hansaften	24	25
26	26 ●	27	28	29	30		

Samferdsel og veier

De eldste veifarene vi kjenner gjennom Oppegård var nord-sydgående stier for reiser til/fra Oslo og sydover. Fra jernalderen gikk det nord-sydgående Oldtidsveier både over Svartskog og åsen langs fjorden, men også over Grønliåsen til Fløisbonn, Greverud og Sætre gård.

Fra stavkirken på Uppigård gikk det et øst-vest veifar fra Bekkensten og over Bunnefjorden til Nesodden, men også ned til Kurud gård, i båt over Gjersjøen og opp til Sætre gård og Greverud. Kongeveien var den eneste veien fra Kolbotn til Sætre og Greverud gård, opp via Sønsteudveien. Mosseveien en chausse'vest for Gjersjøen, ble hovedforbindelsen fra syd til Kristiania i årene 1857 – 1860.

Veien fra Gjersjø bru til Kolbotn ble ikke bygget før i 1912. Den gamle Kongeveien i lavlandet øst for Grønliåsen var lenge hovedforbindelsen fra Kolbotn til Kristiania. Skiveien fra Kolbotn til Greverud/Sætre var ikke ferdig før i 1938, og forbindelsen nordover til Hauketo ikke før i 1950.

I 1970 åpnet ny Mossevei (E18) over Svartskog. Ny E6 i Assurdalen øst for Oppegård stod ferdig som 4-felts-motorvei til Vinterbro i 2009.

Jernbane: Den smalsporede Smålensbanen fra Kristiania til Halden ble åpnet i 1879. Den ble trafikkert med damplokomotiv. En stasjon ble anlagt ved Sætre gård syd i sognet måtte ha navnet Oppegård, etter navnet på sognet. 1895 ble det åpnet et stoppested på Kullebunden, og i 1912 stod den nye stasjonen ferdig der. Deretter kom Myrvoll i 1918. I 1936 ble det dobbeltspor og elektrisk drift. I 1939 ble det bygget stoppesteder på Solbråtan og Greverud.

Båtforbindelser: I 1857 ble det startet dampskipstrafikk på Bunnefjorden fra Kristiania til bryggene på Svartskog, Bålerud og Bekkensten. Det ble opprettet et poståpneri på Bålerud brygge i 1870. Dampskipsforbindelsen gjorde det mulig for Kristianiafolk å bygge sommerhus ved sjøen.

Mange tomter ble utparsellert og fine villaer oppført. Senere ble det også opprettet regelmessige badebåter til Ingierstrand bad.

Flyforbindelse: Widerøes Flyveselskap AS startet i 1934 fra en sjøflyhavn på Ingierstrand og de bygget egen landbasert hangar ved sjøkanten for sine fly og trafikkerte ruter til Kristiansand, Stavanger og Haugesund.



Kullebunden stoppested ble stasjon i 1910. Fra Willy Østbergs postkortsamling og fargelagt av Terje Ilje.



DS Bundefjord i rute på Bunnefjorden. Trafikken startet i 1857 og pågikk i nær 100 år. Foto: Anders Beer Wilse

Juli 2023



Brosteinlegging i Skiveien ved Myrvoll. Nødsarbeid på slutten av 1930-tallet. Foto: Museene i Akershus og fargelagt av Terje Ilje.



Ingierstrand sjøflyhavn. Ett fly, De Havilland DH.60 Moth, LN-ABU. Her var starten på Widerøes flyveselskap sin rutedrift. Kilde: Digitaltmuseum.no/Norsk luftfartmuseum og fargelagt av Terje Ilje.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
26						1	2
27	3	○	4 Dronning Sonja	5	6	7	8 9
28	10	◐	11	12	13	14	15 16
29	17	●	18	19	20 Kronprins Haakon	21	22 23
30	24	25	26	◑	27	28	29 Olsok 30
31	31						

Oppegård–idrettens bravader

Idretten i Oppegård har satt tydelige spor med rik medaljehøst både nasjonalt og internasjonalt. Da Olympiatoppen ble etablert var NIF-formann Hans B. Skaset pådriver, Thor Ole Rimejorde ble ansatt som daglig leder og Bjørn Eilert Eriksen satt i første styret. Alle var fra Oppegård.

Oppegård IL det eldste idrettslaget i Oppegård, ble stiftet i 1907. Birger Løvland skrev bok til 100 års-jubileet. En merkedag for OI var 14. oktober 2005 for da ble OI sitt idrettshus innviet. Ildsjelen bak det bygget var Helge Størkersen.

OIs Jul Braathe tok OL-gull i frigevær for lag i London 1908. Men størst blant utøverne i OI er nok Trine Solberg Hattestad med VM-gull i spyd i hhv 1993 og 1997 samt OL-gull i Sydney 2000.

OI har og markert seg på breddeidrett. Eksempelvis arrangerte de skøyteøpet "Kolbotn Tjernet rundt" årene 1993-2003. Godt samarbeid med Skiforeningen v/Bjørn Ekornås som ansvarlig for løypene etter at skikanonene kom til Østre Greverud. Det blir arrangert skileik, skiskole, lysløyperenn og selvsagt Barnas Holmenkolldag. Det nyeste er løpet «Oppegård-mila».

Kolbotn IL er største klubben i Oppegård. Stiftet i 1915 som Kullebunden Idretts-klubb, og tok opp i seg Kolbotn Skøyteklubb og Kolbotn AIL til et KIL i 1946.

KIL tilbyr innpå 20 idrettsgrener og er kanskje i dag landets største klubb – også på antall medlemmer.

I 30 år har Kolbotns fotballdamer vært i Toppserien kvinner. Solveig Gulbrandsen og Anne Tønnesen fra KIL høstet OL-gull for Norge i Sydney i 2002. I Toppserien vant laget gull i årene 2002, 2005 og 2006. Men dessverre 2022 endte i nedrykk.

Anlegg og idrett er unektelig knyttet til hverandre. Uten tvil har tre bygg vært hyperviktige for KILs utvikling, Sofiemyrhallen som kom i 1970, så KILs klubbhus og

Brytehuset i 1983. Dette ga opptur og ny suksess for brytesporten etter at Reidar Merli startet medaljehøsten med EM-sølv allerede i 1948.

VM i bryting i 1985 og EM i 1988 er de største arrangementene i Sofiemyrhallen med KIL som arrangør. På hjemmebane gikk Jon Rønningen til topps i VM (52 kg) og Klaus Mysen tok VM-bronse (82 kg). I 1988 fulgte Lars Rønningen opp med EM-tittel (48 kg) og broren Jon tok sølv. Toppen på medaljehøst er likevel Jon Rønningens to OL-gull i hhv 1988 og 1992. Brødrene tok flere medaljer i

interna-sjonale mesterskap, Lars med ny EM-tittel i 1990 og Jon med VM-gullet i 1989.

I 50 år har Sofiemyrhallen rommet Kolbotn Cup i bryting, som er landets største brytestevne og KILs svar på Norway Cup i fotball. Her er egne klasser for kvinner, og det har hatt betydning for utviklingen av kvinnebrytingen i Norge. KILs Ine Barlie vant VM-gull i 1992, sølv i 1989 og 1991 og bronse 1990. Mette Barlie fikk sølv i 1995 og 1997 og Kirsten Borgen sølv 1989.



*Sletta Th. Hanssensvei, 1926. Roald Amundsen blir æresmedlem i KIL.
Foto: Digitaltmuseum.no/Akershusbasen*

August 2023

I svømming har Helene Bjørnstad vunnet 2 Kongepokaler og blitt nordisk mester.

RG er en nyere idrett som trener i Sofiemyrhallen. Med krumtappen Winnie Tagge har de vunnet NM gull i RG for lag og for tropp. Winnie var også dommer i RG under OL i Sydney 2000.

Orientering/Skautraver'n ble startet i 1969 med Kåre Holt Hansen som primus motor. Norges første tv-overførte orienteringsløp ble arrangert på Kolbotn i 1969. I 1988 tok Kolbotns Petter Andersen historisk VM-bronse på skøyter Inzell 2005.

Myrvoll IL mest kjent for orientering, er lagt ned. Mens **Svartskog Idrettsforening** har fotball-lag og kjører opp skiløyper på Oppegårdene.

Ingierkollen - første alpinbakke i Europa med kunstig snø, åpnet i desember 1965. Ketil Andre Aamodt og Lasse Kjus trente begge i bakken. Helene H. Olafsen var i verdenstoppen i årene 2007-14 og grunnlaget la hun i Ingierkollen.

Idrettslivet i Oppegård er rikt.

Disponent Toralf Augestad

Ledet Kolbotn og Follo samvirke-lag i 35 år til 2000. Han startet på S-laget i Hellerasten og i Bekkeliveien. Utvidet så til mange S-lag i Follo: Heer, Ski, Vestby, Gåsmyr, Såner og OBS Vinterbro. Derfor styres Coop Øst i dag fra Kolbotn.

Toralf sto i fritiden i bresjen for bygging av Brytehuset, mye på dugnad og gode avtaler med Block Watne. Brytegruppa kjøpte også egen buss for praktisk å reise ut på stevner.



UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
31		1 ○	2	3	4	5	6
32	7	8 ●	9	10	11	12	13
33	14	15	16 ●	17	18	19 Kronprinsesse Mette-Marit	20
34	21	22	23	24 ●	25	26	27
35	28	29	30	31 ○			

Den laaange Høyre-bølgen

Oppegård Høyre har vært storleverandør av politikere lokalt, regionalt og nasjonalt gjennom mange tiår. Drøyt halvparten av de 105 årene Oppegård eksisterte som egen kommune var det en Høyre-ordfører som holdt i klubba.

Siden Oppegård ble egen kommune, utskilt fra Nesodden i 1915, hadde ordførervervet vekslet mellom Arbeiderpartiet og De borgerlige partiers fellesliste. Dette satte Rolf Presthus en stopper for. Han hadde vært medlem av kommunestyret siden 1960, 24 år gammel. I 1967 måtte Arbeiderpartiets Erling Erichsen overlate ordførerklubba til den unge juristen Rolf Presthus. Da hadde Arbeiderpartiet hatt styringen sammenhengende siden 1938.

Finansministeren

Rolf Presthus, som var født og oppvokst i Oppegård, hadde større ambisjoner enn ordførerstolen. Etter knappe to år ble han valgt inn på Stortinget. Han tilhørte generasjonen som gjorde Høyre til et regjeringsparti og han selv til en populær finansminister (1983-1986) i Kåre Willochs regjering. En kort periode i 1986 var han også forsvarsminister.

Han var formann i Høyre i to år frem til sin plutselige død 1.januar 1988, bare 51 år gammel. I 2005 fikk han oppkalt en 1370 meter lang vei etter seg i søndre del av Oppegård.

Fylkesordføreren

Tore Haugen fra Askim, også han jurist, sto klar til å overta ordførerstolen på slutten av 1969. Han fikk fornyet tillit for neste periode, men satt bare frem til og med 1975. Han mente det var riktig å overlate roret til nye krefter.

Han ga seg ikke med politikken og ble så fylkesordfører i Akershus i to perioder (1980-1987). Haugen hadde også

stortingsambisjoner og ble valgt inn for perioden 1989-1983.

Utenriksministeren

Nok en gang stod en ung «tungveker» klar til å overta styringen av kommunen: Jan Petersen, bare 29 år. Jurist han også og oppvokst på Kolbotn i en politisk engasjert familie. Han var medlem av kommunestyret i perioden 1968-1973, og senere ordfører i perioden 1976-1981. I sin ordførerperiode fikk han bygget Oppegård rådhus, bare et steinkast fra sitt barndomshjem i Kolbotnveien.

Petersen var formann i Unge Høyre og senere leder i Høyre i ti år og parlamentarisk leder på Stortinget, hvor han satt sammenhengende i 28 år. I 2001-2005 var han utenriksminister i Kjell Magne Bondeviks regjering og kunne nesten vinke til regjeringssjefen fra sitt hjem på Hellerasten og ned til Bondeviks leilighet rett over Kolbotn jernbanestasjon. Da han trådte ut av politikken, var det for å bli ambassadør i Wien. Etter det påtok han seg å lede OSSEs (Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa) og var valgobservatører i en rekke land.

Den lengst sittende

Elektroingeniøren Bjørn Kristiansen fra Ski overtok etter Jan Petersen i 1981 og var en avholdt ordfører i 14 år. Han er den som har hatt lengst ordførervakt i Oppegård. Kristiansens vei til politikken gikk gjennom idretten, hvor han var trener og leder i Kolbotn Idrettslag. Hans evner til strukturert lederskap ble lagt merke til og dermed ble han hanket inn av Oppegård Høyre. Han var politisk

aktiv hele sitt voksne liv og satt i en rekke råd og utvalg, også i Akershus fylkesting.

Den første kvinnen

Da Kristiansen trakk seg, sto Sylvi Graham klar til å overta stafettpinen. Hun var medlem av kommunestyret i 1984 – 1991 og ble valgt til kommunens første kvinnelige ordfører i 1995. Hun kan blant annet se tilbake på utbyggingen av Kolbotn torg og Kolben kulturhus gjennom de nesten 14 årene hun var ordfører. Et drøyt år kommer til fratrukket fordi hun en periode var statssekretær for Jan Petersen i Utenriksdepartementet. I 2009 ble hun valgt inn som stortingsrepresentant i to perioder.



Syv av Oppegårds Høyre-ordførere samlet på ett brett. Fra venstre: Thomas Sjøvold, Jan Petersen, Gunnar Melgaard, Sylvi Graham, Tore Haugen, Ildri Eidem Løvås og Bjørn Kristiansen.
Foto: ØB/Ole Kjeldsberg Endrersen

September 2023

Det går mot slutten

I hennes fravær som statssekretær var Gunnar Melgaard ordfører-vikar i drøyt ett år frem til desember 2005.

Ettersom Sylvi Graham ble valgt inn på Stortinget to år før hennes siste ordførerperiode gikk ut, overtok varaordfører Ildri Eidem Løvaas ordførerstolen. I 2015 ga hun ordførerkjedet videre til Thomas Sjøvold.

Med Sjøvold var Høyre-epoken over i Oppegård. Sjøvold ble kommunens siste ordfører etter sammenlåingen med Ski 1. januar 2020. Den første ordføreren i vår nye Nordre Follo kommune, er Hanne Opdan fra Arbeiderpartiet.



Rolf Presthus startet Høyre-bølgen i Oppegård.

Foto: Utlånt av Kari Presthus

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
35					1	2	3
36	4	5	6	7 ☾	8	9	10
37	11	12	13	14	15 ●	16	17
38	18	19	20	21	22 ☾	23	24
						Høstjevndøgn	
39	25	26	27	28	29 ○	30	

Foreningsarbeid, frivillighet og samskaping

I Oppegård er det lang tradisjon for et stort og mangfoldig foreningsliv. Foreningene satte grupper sammen, som med felles interesser viste stor oppfinnsomhet og pågangsmot. Samtidig har vi hatt en kommune som har støttet opp under alt det frivillige arbeidet som har vært. Oppegård var i areal en liten kommune der nesten alle kjente alle. Etter hvert ble vi en stor innflytningskommune der utviklingen ble styrt etter jernbanen. Ljansgodsets eiendommer har sikret oss store grøntområder som fortsatt får ligge i fred til glede for et aktivt og allsidig friluftsliv.

I vår nye kommune blomstrer fortsatt mye av foreningsarbeidet og frivilligheten, men samfunnet rundt oss gjør at vi er i ferd med å utvikle andre former. Foreninger sliter med å få personer til styre og stell. Sosiale media skaper raske aksjons- og aktivitetsgrupper som konkurrerer med det tradisjonelle. Alt dette, samtidig som foreningslivet i noen år har vært koronanedstengt, har ikke gjort situasjonen bedre. Mange sentrale personer er borte, og mye må bygges opp på nytt. Myndighetene har satt strengere krav til foreninger med pengehåndteringen ved at alle må registreres i Brønnøysundregisteret.

Vår nye kommune legger opp til økt frivillighet og samskaping. Sammen skal vi utvikle Nordre Follo kommune der den og frivilligheten skal samarbeide som like partnere. Flere grupper har alt inngått forpliktende partnerskapsavtaler med kommunen. I Frivillighetssentralene kan innbyggerne få hjelp til mye, og et sted der alle kan føle seg trygge.

Frivillighet skaper engasjement, identitet, fellesskap og mening for veldig mange mennesker. Frivillig innsats er ikke bare dugnadsinnsats og arbeidskraft, men også kompetanseformidlende, tradisjonsbærende og folkehelsefremmende. I tillegg til alt det frivillige arbeid gir enkelt-

mennesket, har det også positive ringvirkninger som virker ut i lokalsamfunnet, miljøet og hele kommunen. Frivillighet er ulønnet, selvvalgt og ideelt arbeid eller virke som utføres av et individ, en gruppe eller en organisasjon.

Nordre Follo kommune ønsker at frivilligheten og lokalsamfunnene skal samarbeide om å skape det gode livskvalitetssamfunnet. Ved å fortelle og synliggjøre vår rike historie skal Oppegård historielag bidra til dette.



Oppegård husflidslag med utstilling og kurstilbud, 1997. Foto: Oppegård husflidslags fotosamling

Oktober 2023



Kulturminnekurs med Oppedgård historielag.
Foto: Siri Iversen



Speidere griller pølser. Foto: Steinar Karlsrud

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
39							1
40	2	3	4	5	6 	7	8
41	9	10	11	12	13	14 	15
42	16	17	18	19	20	21	22 
43	23	24 FN-dagen	25	26	27	28 	29 Sommertid slutt
44	30	31					

Næringslivet i Oppegård

I august 1956 skrev VG ifølge daværende ordfører O. Normann Sand, «en skuffende artikkel om Oppegård» som «viste en likegyldig uvitenhet om forholdene i kommunen». Sand svarte avisen om alt som var bra, og hans innlegg ble god reklame for bedriftsetablering i Oppegård. Nå fikk kommunen stor pågang fra Oslo-bedrifter som ville flytte virksomheten hit.

Et stort problem var de manuelle telefonsentralene med liten kapasitet. Men det løste seg utpå 60-tallet da ny automattelefon kom på Kolbotn og Oppegård telefonsentraler. På Svartskog hadde de allerede flere år tidligere hatt automattelefon!

Vel 100 år tilbake var Ingiergodset med skogene den største bedriften i sognet. I ly av godset startet blant annet Edvardsen sitt snekkerverksted ved Gjersjøelva. Der ble røttene til Hov/Dokka møbler.

ODLO (Odd Lofterød) startet på Oppegård fredsåret 1945 og utvidet senere til Drøbak i 1951. I dag driver de med sportstøy og mye annet.

EFA etablert i 1939 lager sikringsskap og elektronikk. De kom til Myrvoll i 1951 (Peder Sletners vei er et varig minne om det). EFA er nå lokalisert på Sofiemyr i Sam Eydes vei.

1960 kjøpte Ford Motor Norge 25 mål av Sønsterudfeltet og flyttet delelager med administrasjon til Fløysbonn.

I 1963 etablerte Den Norske Remfabrikk AS seg med 300 arbeidsplasser på Fløysbonn. Det lå en distriktspolitisk tanke bak at Remfabrikken kom til Oppegård i 1963 – tenk dere det! De produserte for industrien: Reimer og akslinger til overføring av kraft fra turbiner, stasjonære dampmaskiner og senere elektromotorer til industriarbeidsmaskiner. I mange år gikk det godt, men så

fikk hver arbeidsmaskin sin egen motor, og da svant det markedet hen. Remfabrikken var innovativ og fant nye produktbehov i flere 10 år, bl.a. ved å produsere Balata driv- og transportremmer. De kjøpte opp konkurrenten Viking Remfabrikk i 1969 og drev fra Kongeveien 49 frem til 1977. Men så var det hele over for 140 ansatte i Oppegård. Avdelinger i Kongsvinger og i Hallingdal overtok og utpå 80-tallet ble Remfabrikken en del av det internasjonale gummikonsernet Trelleborg Atlas. I dag er det Sofiemyr kjøpesenter som bruker dette fabrikkbygget.



Produksjonshall på Den Norske Remfabrikk.
Foto: Nordre Follo bibliotek



Da importrestriksjonene for privatbiler til Norge ble opphevet 1. oktober 1960, åpnet et stort marked for å kjøpe bil. Godt for Ford Motor, som da reklamerte med at «Bil betyr frihet til å leve»!
Kilde: Fords jubileumsbok: 50 år med Ford i Norge 2010.

November 2023

Fra 1963 til 2000 driftet Sætre kjeksfabrikk på Tårnåsen, og søtlig kjekslukt lå tett over Kornmoenga. Fabrikkområdet er nå transformert til blokker og rekkehus, så i dag er det mer middagslukt på enga.

Papirforedlingsbedriften Rasch Et. Co etablerte seg i 1962. De hadde 110 ansatte på sitt største.

1965 kom Limfirmaet AS Nordcasko til Fløysbonn og like etter ble Oslo og Follo Busstrafikk med hele kontoradministrasjonen lokalisert hit.

Så i 1969 kunne Jernia Norsk AS innvie sitt nye Norgesvarelager oppe på Fløysbonn. Fra høsten 2022 huser Jerniabygget en friskole. Norsk Toppidrettsgymnas har startet ungdomsskole med idrett som valgfag.

Nede på Mastemyr ble et 400 mål stort kommunalt næringsfelt åpnet i 1977: Her er Volvo Norge – som snart flytter til Romerike, Unitor Ships Service AS, Kodak Norge – var der og Samlerhuset med flere.

Etableringsloven ble liberalisert i 1984, men bare delvis for 51 av 70 kommuner i landet. Strengeste reguleringer fikk 19 kommuner i de største byområdene og Oppegård var en av disse. Likevel klarte Stabburet - Nora å få etablere seg på Mastemyr i 1988.

Senere kom Oslo og Follo Busstrafikk til med sitt store garasjeanlegg på Rosenholm ved Oslos grense.

Våre politikere var dyktige til å «lokke» til seg nye bedrifter. «Rosinen i pølsa» ble kanskje IBM Norge. Endelig høsten 1984 sa Staten ja til at IBM kunne etablere seg på Mastemyr og 2 år senere var IBM i gang med 270 arbeidsplasser, og de økte raskt til 1.000 ansatte. IBM flyttet siste rest til Oslo i 2017. I dag huser Campus Rosenholm «IBM-bygget» 160 bedrifter og har rundt 1.000 arbeidsplasser.

Den store bedrifts- og næringsutviklingen i Oppegård skyltes nok dels næringskatten som var en god kommunal «gulrot». Men dyktige politikere og næringslivsledere bidro godt til mange nye arbeidsplasser.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
44			1	2	3	4	5  Allehelgensdag
45	6	7	8	9	10	11	12
46	13 	14	15	16	17	18	19
47	20 	21	22	23	24	25	26
48	27 	28	29	30			

Søster Elise - menighets søster i Oppegård i 35 år

Før kvinneforeningene Bikuben og Tusenfryden ble etablert i Oppegård på begynnelsen av 1900-tallet, var det fattighuset som var løsningen for de dårligst stilte, ellers var man avhengig av familien. I 1913 ble kvinneforeningen Bikuben stiftet på Kolbotn av 25 kvinner. Formålet var å hjelpe syke og trengende etter beste evne, og det ble gjerne holdt basarer for å skaffe midler. Ganske snart meldte foreningen seg inn i Norske kvinners sanitetsforening og skiftet navn til Oppegård sanitetsforening. Den første oppgaven var å skaffe en sykepleier til kommunen. Det var vanskelige tider for mange under første verdenskrig og sanitetskvinnene gjorde en stor jobb med å samle inn penger, holde kurs og hjelpe til på mange områder. Det var sanitetskvinnene som fikk innført blant annet skoletannlegeordning på 1930-tallet, og spedbarnskontroll i samarbeid med distriktslegen. Disse oppgavene tok kommunen over etterhvert.

Kolbotn sanitetsforening ble stiftet i 1918. Det var ikke noe offentlig helsetilbud i kommunen utenom legen i bygda før sanitetsforeningen ble stiftet og foreningen skaffet en menighets søster. Søster Elise var utdannet sykepleier fra Menighets søsterhjemmet og ble ansatt av sanitetsforeningen men lønnet av kommunen.

Når Kolbotn sanitetsforening holdt sine populære førstehjelpskurs under krigen sto søster Elise for den praktiske undervisningen i sykepleie, forskjellige typer forbindinger og om hva et husapotek bør inneholde. Kursene varte gjerne i 3 uker og hadde 50 kvinnelige deltagere.

Søster Elise – eller Nilia Elise Pettersen som var hennes fulle navn, var en sentral skikkelse i Oppegårds helsetilbud i en årrekke. Hun var født i 1883 i Brunlanes ved Larvik og kom til Oppegård i 1922, ansatt som menighets søster og

fungerte også som helsesøster. Hun hjalp til hjemme hos pasientene og hun tok seg av spedbarnskontrollen i hele kommunen. Hun gikk eller syklet over alt. Sogneprest Resi beskrev at hun hadde et formidabelt tempo og at det var vanskelig å holde følge med henne.

Etter lang og tro tjeneste for kommunens innbyggere fikk hun Kongens fortjenstemedalje i sølv i

1950. I 1953 ble det holdt avskjedsfest for søster Elise på Skogsland. Hun fikk mye ros for arbeidet fra både ordfører Carl Nord og sogneprest Resi. Det vanket mange gaver, blant annet en lenestol slik at hun kunne slappe av etter mange strevsomme år.

Søster Elise forble ugift og flyttet tilbake til Larvik da hun ble pensjonist, til huset som hun hadde arvet etter foreldrene. Nilia Elise Pettersen døde i 1973.



Elise Pettersen, trolig fotografert før hun kom til Oppegård. Kilde: Oppegård historielags kalender 2013

Desember 2023



Søster Elise, trolig fotografert i anledning utdeling av Kongens fortjenestemedalje.

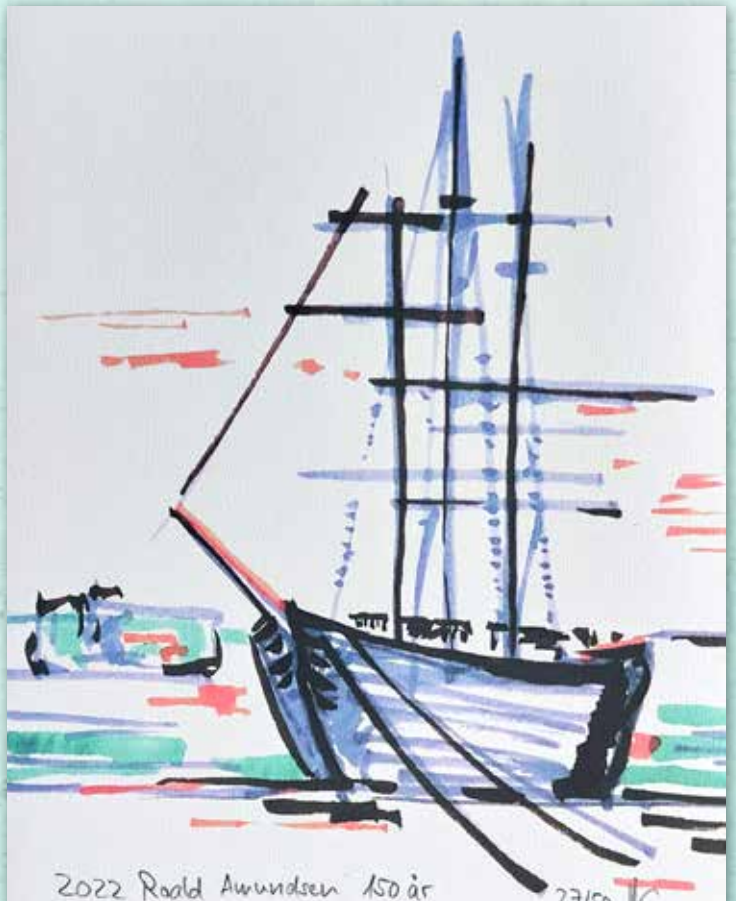
Kilde: Oppegård historielags kalender 2013

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
48					1	2	3 1. søndag i advent
49	4	5 ☾	6	7	8	9	10 2. søndag i advent
50	11	12	13 ● Luciadagen	14	15	16	17 3. søndag i advent
51	18	19 ☾	20	21	22 Vintersolverv	23	24 4. søndag i advent Julaften
52	25 1. juledag	26 2. juledag	27 ○	28	29	30	31 Nyttårsaften



Endelig på plass på Kolbotn! Bysten av Roald Amundsen ble avduket lørdag 24. september 2022 av utenriksminister Anniken Huitfeldt og gammelordfører Tore Haugen. Takket være stor støtte fra lokale sponsorer og kommunen, fikk Oppedgård Historielag reist busten 150 år etter polarheltens fødsel. Billedhugger Leon Roald fra Vigra er kunstneren. Fra v. Ole Kjeldsberg Endresen, Steinar Karlsrud, Nils Harald Skaufel, Anniken Huitfeldt, Leon Roald, Harald Paulson, ordfører Hanne Opdan, Tore Haugen, Severin Breivik og Siri R. Iversen. Foto: Kristina Breivik

“Fram” i pakkisen er laget av tegneren Hansjørg Griess



Pris kr 130,-